

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Π.3.2.5 Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης

Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας

Α΄ Γυμνασίου

Θεματική ενότητα:

Σχολική ζωή

Τίτλος:

«Ζω και γνωρίζω το γυμνάσιο»

Συγγραφή: ΜΑΡΙΑ ΤΟΛΥΜΕΝΟΥ

Εφαρμογή: ΜΑΡΙΝΑ ΑΡΕΤΑΚΗ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

Θεσσαλονίκη 2012

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι.Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.5. Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνος υπο-ομάδας εργασίας λογοτεχνίας: Βασίλης Βασιλειάδης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμασούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101, Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

Α. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Ζω και γνωρίζω το γυμνάσιο

Εφαρμογή σεναρίου

Μαρίνα Αρετάκη

Δημιουργία σεναρίου

Μαρία Τολουμένου

Διδακτικό αντικείμενο

Νεοελληνική Λογοτεχνία

Τάξη

Α΄ Γυμνασίου

Σχολική μονάδα

5^ο Γυμνάσιο Χανίων

Χρονολογία

Από 02-10-2012 έως 06-12-2012.

Διδακτική / θεματική ενότητα

Σχολική ζωή

Διαθεματικό

Όχι

Χρονική διάρκεια

12 ώρες

Χώρος

I. Φυσικός χώρος:

Εντός σχολείου: αίθουσα διδασκαλίας, βιβλιοθήκη.

II. Εικονικός χώρος: Wiki.

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Για το σχολείο: τάξη με διαδραστικό πίνακα ή σύστημα κεντρικής προβολής.

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο εφαρμόστηκε στην τάξη.

Το σενάριο στηρίζεται

Μαρία Τολυμένου, Ζω και γνωρίζω το γυμνάσιο, Νεοελληνική Λογοτεχνία Α΄ Γυμνασίου, 2012.

Το σενάριο αντλεί

—

B. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ / ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Με το σενάριο αυτό οι μαθητές κλήθηκαν, μέσα από την προσέγγιση λογοτεχνικών κειμένων, να ασχοληθούν με θέματα της σχολικής ζωής: γνωριμία με μαθητές-λογοτεχνικούς χαρακτήρες, σχέση των ηρώων με το σχολείο και με τους καθηγητές τους, αντίληψη των παιδαγωγικών αντιλήψεων των καθηγητών και της επιρροής τους στη διαμόρφωση της μαθητικής ταυτότητας. Οι μαθητές συνομίλησαν με τα κείμενα μέσα από δραστηριότητες αφενός κατανόησης των λογοτεχνικών προσώπων και αφετέρου σύνδεσης με τη μαθητική πραγματικότητα.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Η «σχολική ζωή» είναι μια θεματική ενότητα της Α΄ Γυμνασίου που προσφέρεται σε μεγάλο βαθμό για να συζητηθεί η έννοια του σχολείου, η θέση του αλλά και η γενικότερη επιρροή του στη ζωή των μαθητών. Με το σενάριο επιδιώχθηκε να αντιληφθούν οι μαθητές ότι το σχολείο μπορεί να γίνει ένας χώρος δημιουργικός, ο οποίος θα συμβάλει στη διαμόρφωση του προσωπικού λόγου, στη συνάντηση, στην αλληλογνωριμία αλλά και στη συμπόρευση με συμμαθητές και καθηγητές.

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ - ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις πρότυπα, στάσεις ζωής

Με το σενάριο αυτό οι μαθητές και οι μαθήτριες:

- γνώρισαν διαφορετικούς τύπους μαθητών και τη σχέση τους με το σχολείο αλλά προβληματίστηκαν και για τη δική τους ταυτότητα ως μαθητών,
- κατανόησαν την αξία των σχέσεων με τους συμμαθητές τους,
- γνώρισαν διαφορετικές παιδαγωγικές αντιλήψεις και τις συνέδεσαν με διαφορετικά μαθησιακά αποτελέσματα,
- συνέκριναν τη σχολική ζωή στο παρελθόν με την αντίστοιχη δική τους κι έτσι συνειδητοποίησαν την εξέλιξη του σχολικού θεσμού.

Γνώσεις για τη λογοτεχνία

Με το σενάριο αυτό οι μαθητές και οι μαθήτριες:

- έμαθαν να εντοπίζουν τα συναισθήματα των λογοτεχνικών ηρώων,
- έμαθαν να διακρίνουν τους λογοτεχνικούς τρόπους που χρησιμοποιούν οι συγγραφείς,
- έμαθαν να ξεχωρίζουν το είδος της αφήγησης (πρωτοπρόσωπη-τρίτοπρόσωπη) και την οπτική γωνία του αφηγητή (παιδί – ενήλικας),
- ήρθαν σε επαφή με τη γραφή του Νίκου Καζαντζάκη.

Γραμματισμοί

Οι μαθητές και οι μαθήτριες:

- αντάλλαξαν απόψεις και εξοικειώθηκαν με την ομαδοσυνεργατική μέθοδο δουλεύοντας σε ομάδες στο σχολείο και παράγοντας συνεργατικά κείμενα,
- έμαθαν να εντοπίζουν σημεία του κειμένου που τεκμηριώνουν τις απόψεις τους,
- μπόρεσαν να παράγουν λόγο για τους ήρωες που γνώρισαν και για τα συναισθήματά τους

Διδακτικές πρακτικές

Εφαρμόστηκε τόσο η ομαδοσυνεργατική όσο και η μετωπική διδασκαλία. Στο αρχικό σενάριο δεν προβλεπόταν η μετωπική διδασκαλία. Ωστόσο, η ανάγκη να υπάρχουν κοινά κείμενα διδαγμένα σε όλα τα τμήματα για τις τελικές εξετάσεις του Ιουνίου (αμείλικτη σχολική πραγματικότητα) και η ανάγκη να μελετηθεί προσεκτικά ένα λογοτεχνικό κείμενο –κάτι που οι μαθητές δεν είχαν κάνει μέχρι την Α΄ Γυμνασίου–, είχαν ως αποτέλεσμα να αφιερωθούν αρκετές ώρες στη διδασκαλία της «[Νέας Παιδαγωγικής](#)» του Νίκου Καζαντζάκη, που ανθολογείται στο βιβλίο της Α΄ Γυμνασίου. Το κείμενο διδάχθηκε στη Β΄ φάση με ένα συνδυασμό μετωπικής και ομαδοσυνεργατικής διδασκαλίας.

Οι ομάδες συνήθως επεξεργάζονταν το ίδιο κείμενο με διαφορετικές ερωτήσεις η κάθε μία. Στο αρχικό σενάριο προβλεπόταν η ανάγνωση ολόκληρου του βιβλίου *Ο Τυφλοπόντικας* του Φιλίπ Μπαρμπώ, όμως πρακτικά αυτό δεν στάθηκε δυνατό. Η εκπαιδευτικός ανήρτησε σε μορφή pdf ολόκληρο το κείμενο στο Wiki της τάξης και επέμεινε στην ανάγνωσή του, ωστόσο, οι μαθητές δεν ανταποκρίθηκαν. Έτσι, τους δόθηκαν φωτοτυπημένες οι σαράντα πρώτες σελίδες και πάνω σε αυτές έγιναν οι δραστηριότητες. Οι μαθητές διάβασαν και άλλα παράλληλα κείμενα τα οποία τους δόθηκαν επίσης σε φωτοτυπίες.

Τέλος, έγιναν και κάποιες τροποποιήσεις στην εφαρμογή του σεναρίου σε σχέση με το αρχικό συνταγμένο σενάριο. Συγκεκριμένα, τα Φύλλα εργασίας του αρχικού σεναρίου προέβλεπαν εξαρχής συνθετικές εργασίες. Επειδή όμως οι μαθητές δεν είχαν ξανακάνει τέτοιες εργασίες και δυσκολεύτηκαν να διαβάσουν πολλά κείμενα μονομιάς¹, επιλέχθηκαν δραστηριότητες που αφορούσαν σε συγκεκριμένα κείμενα τα οποία προσετίθεντο κάθε φορά στο corpus κειμένων του σεναρίου. Επιπλέον, συγκροτήθηκαν τέσσερις αντί για πέντε ομάδες, καθώς θεωρήθηκε ότι έξι άτομα σε μια ομάδα είναι πολλά για την Α΄ τάξη. Οι τροποποιήσεις του αρχικού

¹ Ακόμα και 4-5 σελίδες ανά κείμενο φάνηκαν πολλές στους μαθητές.

σεναρίου οφείλονται και στο γεγονός ότι οι ώρες της Λογοτεχνίας δεν ήταν συνεχόμενες και επομένως η έλλειψη δίωρου καθόρισε και την πορεία των εργασιών.

Στη Γ' φάση οι δραστηριότητες ήταν βιωματικού χαρακτήρα: πραγματοποιήθηκε μια επίσκεψη του τμήματος στο Μουσείο Σχολικής Ζωής στα Χανιά.

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Το σενάριο εφαρμόστηκε όταν οι μαθητές είχαν αρχίσει να προσαρμόζονται στη σχολική πραγματικότητα του Γυμνασίου και αποτέλεσε την αφορμή για να σκεφτούν για το σχολικό σύστημα γενικότερα.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Το σενάριο εντάχθηκε στην πρώτη θεματική ενότητα (Σχολική ζωή) του μαθήματος της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας στο πλαίσιο του [Πιλοτικού Προγράμματος Σπουδών](#) για το Γυμνάσιο.

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Η τάξη δεν μπόρεσε να έχει πρόσβαση στο εργαστήριο πληροφορικής καθώς ήταν κατειλημμένο². Δημιουργήθηκε ένα Wiki της τάξης από την εκπαιδευτικό στο οποίο οι μαθητές θα είχαν πρόσβαση στα λογοτεχνικά κείμενα και θα συζητούσαν διάφορα θέματα σχετικά με το μάθημα. Όμως, ενώ στην αρχή έδειξαν ενθουσιασμό, στη συνέχεια το ενδιαφέρον τους ατόνησε. Αυτό οφείλεται πρωτίστως στην έλλειψη χρόνου εκ μέρους των μαθητών –κατά δήλωσή τους-, καθώς το σενάριο εφαρμόστηκε σε μία περίοδο μεγάλης πίεσης για αυτούς (Νοέμβριος). Οφείλεται ακόμη στην έλλειψη δεξιοτήτων και ανάλογης εμπειρίας εκ μέρους τους αλλά και στο γεγονός ότι ορισμένοι μαθητές δεν είχαν πρόσβαση στο Διαδίκτυο. Υπάρχει πάντα

² Στο σχολείο υπάρχουν δύο εργαστήρια πληροφορικής, ωστόσο, οι καθηγητές Πληροφορικής έχουν χωρίσει κάθε τμήμα στα δύο με αποτέλεσμα τις περισσότερες ώρες το εργαστήριο να είναι κατειλημμένο από κάποιο μισό τμήματος.

πιθανότητα στη συνέχεια, κι όταν τελειώσει το δύσκολο πρώτο τρίμηνο, να δραστηριοποιηθούν περισσότερο και ο ιστότοπος που έχει τίτλο «ο λογοτεχνικός ανθόκηπος του Α3» να “ανθίσει”.

Το βασικότερο όμως είναι ότι οι μαθητές, ενώ είχαν την απαιτούμενη εξοικείωση με τους Η/Υ, εκτός από κάποιους που δεν διέθεταν Η/Υ στο σπίτι τους, δεν διέθεταν τις απαιτούμενες δεξιότητες για να ανταποκριθούν σε σύνθετα Φύλλα εργασίας³. Έτσι, η εκπαιδευτικός έκρινε ότι έπρεπε να αναπροσαρμόσει τα Φύλλα εργασίας σε δραστηριότητες μέσα στην τάξη.

Κείμενα

Λογοτεχνικά κείμενα σχολικών εγχειριδίων

ΚΝΑ Α' Γυμνασίου:

Νίκος Καζαντζάκης, [«Η Νέα Παιδαγωγική»](#).

Λογοτεχνικά κείμενα εκτός των σχολικών εγχειριδίων

Ρενέ Γκοσινί & Ζαν Ζακ Σενπέ, «Η αναμνηστική φωτογραφία» και «Οι έλεγχοι». Στο *Ο μικρός Νικόλας*, μτφρ. Α. Καρακίτσιος, 11-19, 79-85. Αθήνα: Σύγχρονοι Ορίζοντες, 2000.

Βαγγέλης Ηλιόπουλος, «Στη φωλιά του Νίκου». Στο *Μίλα, μη φοβάσαι*, Ε. Δικαίου, Β. Ηλιόπουλος, Τ. Τασάκου. Εικονογραφ. Λ. Βαρβαρούση, Χ. Ζωίδης, Δ. Παρίση, Β. Ψαράκη. Αθήνα: Ε.Ψ.Υ.Π.Ε, 2008.

Βούλα Μάστορη, *Στο γυμνάσιο*, 9, 11-12 («Πάντως... ή γυμνάσιο»), 12 («22 Ιουνίου ... για παρέα»), 29-38 («Τα σχολεία... κινίνα»), 50-51 («οδοντογλυφίδες»), 55-58 («Οι διακοπές... γυμνασιάρχη»), 60-63 («Γύρισε στην... μπαλαρίνα»), 65 («Ναι»)-73, 82-83 («Οι πρόβες... Θα το ξεπεράσει»), 87 («Η παράσταση... χέρι»), 110 («Τα δυο κορίτσια... τη λειτουργία»)-111, 119 («Στο σχολείο... μητέρα της»), 120 («Και δεν της

³ Το μόνο που γνώριζαν κάπως οι μαθητές ήταν η χρήση του Word ενώ το PowerPoint θα διδασκόταν μετά την ολοκλήρωση του σεναρίου.

έφταναν... Το παραδεχόταν», 124 («Ναι, ... κοίταζε;»), 129 («Ήταν Σάββατο... χορωδία»), 131-132 («Νωρίς... κατάχαμα»), 137 («Μετά τη γυμναστική...)-140. Αθήνα: Πατάκης, 1996.

Φιλίπ Μπαρμπώ, *Ο Τυφλοπόντικας* (τα τέσσερα πρώτα κεφάλαια), Αθήνα: Νεφέλη, 1988.

Quino, *Μαφάλντα 1-12 / Quino*. Εικονογρ. Quino, μτφρ. Ν. Τζούδα, Κ. Χριστοδούλου. Αθήνα: Μέδουσα, 2006.

Ζωρζ Σαρή, *Ε.Π.*, 13-19, 24-28, 33-35, 39 («Σήμερα...)-41, 47-48 (...μια μέρα»), 77-78 (...Κλάρα;»), 104-110 (...ώμο γδυτό»), 119-122, 144-146 (...τραπεζαρία»), 202-207, 209-211, 225-226 (...να παρηγορηθεί»), 235-238, 251-252. Αθήνα: Πατάκης, 2005.

Υποστηρικτικό υλικό

Ταινίες

Τα παιδιά της χορωδίας (Les Choristes), Christophe Barratier, 2004.

Ιστοσελίδες

Ιστορικό Μουσείο Κρήτης

(<http://www.historical-museum.gr/educational/kazantzakis/dim01.html>)

Διδακτική πορεία / στάδια / φάσεις

Α' φάση (2 ώρες)

1^η ώρα

Η τάξη βρισκόταν σε ολομέλεια στην αίθουσα της με ένα σύστημα προβολής. Η εκπαιδευτικός ανακοίνωσε την καινούργια θεματική ενότητα για τη Λογοτεχνία. Στην πρώτη φάση προβλήθηκε η αρχή της ταινίας *Τα παιδιά της χορωδίας*. Οι μαθητές την παρακολούθησαν με πολύ ενδιαφέρον και προσοχή. Στο τέλος της διδακτικής ώρας, η

εκπαιδευτικός έγραψε τα ονόματα των προσώπων στον πίνακα για να διευκολύνει τη συμπλήρωση του [Φύλλου εργασίας](#) για την ανάγνωση της ταινίας (βλ. τεκμήριο 1).

2^η ώρα

Η τάξη βρισκόταν στη βιβλιοθήκη. Τη δεύτερη ώρα (την επόμενη μέρα) είχε προβλεφθεί η προβολή της συνέχειας της ταινίας λόγω της επιμονής των μαθητών αλλά δυστυχώς τα μηχανήματα (τόσο η οθόνη όσο και το DVD) στη βιβλιοθήκη δεν λειτούργησαν, παρά τις προσπάθειες μαθητών και καθηγητών. Οι μαθητές απογοητεύτηκαν πολύ και όταν εγκαταλείφθηκαν οι προσπάθειες είχε χαθεί πολύς χρόνος. Στη συνέχεια, έγινε μια ικανοποιητική συζήτηση για όσα είχαν προλάβει να δουν οι μαθητές: για τα πρόσωπα, για τον ρόλο του σχολείου και του συγκεκριμένου καθηγητή, για το παιδί-ταλέντο. Η συζήτηση κατέληξε στο συμπέρασμα ότι το σχολείο, ακόμα κι αυτό που περιγράφεται στην ταινία, μπορεί να δώσει διέξοδο στα παιδιά.

Στο τέλος της ώρας, η εκπαιδευτικός προσπάθησε να δείξει στους μαθητές το Wiki που είχε δημιουργήσει για την τάξη αλλά και πάλι στάθηκε αδύνατο. Πάντως, οι μαθητές έδειξαν ενθουσιασμό για την προοπτική του Wiki. Η ώρα αυτή, η τελευταία της εβδομάδας, πήγε σχεδόν χαμένη.

Ως ατομική εργασία δόθηκε στους μαθητές να διαβάσουν τη «[Νέα Παιδαγωγική](#)» του Καζαντζάκη.

Β' φάση (8 ώρες)

1^η ώρα

Η τάξη βρέθηκε ξανά στη βιβλιοθήκη. Η εκπαιδευτικός έδειξε στους μαθητές το Wiki που είχε φτιαχτεί για το μάθημα και τους έδωσε οδηγίες για το πώς να εισέρχονται στο περιβάλλον, πώς να γράφουν κλπ. Δυστυχώς, το wiki υπολειπορούσε κατά τη διάρκεια της εφαρμογής και δεν εκπλήρωσε το σκοπό του να γίνει ένας χώρος συνεργασίας και συζήτησης των κειμένων. Για παράδειγμα, το κείμενο του Βαγγέλη

Ηλιόπουλου «Στη φωλιά του Νίκου» που υπήρχε σε pdf στο wiki διαβάστηκε από ελάχιστους μαθητές.

Στη συνέχεια, η τάξη χωρίστηκε αυθόρμητα σε ομάδες με την καθηγήτρια να διατηρεί το δικαίωμα να επέμβει. Αυτό συνέβη σε μια-δυο περιπτώσεις όταν σχηματίστηκε μια ομάδα από αδύναμους και απομονωμένους μαθητές. Η κάθε ομάδα έγραψε τα ονόματα των μελών της και αν κάποιος δεν ήθελε να ανήκει σε αυτήν την ομάδα έβαζε έναν αστερίσκο στο όνομά του. Αυτός ο πρώτος αυθόρμητος χωρισμός βοήθησε την εκπαιδευτικό να καταλάβει τις δυναμικές των ομάδων και να κάνει σε μια δεύτερη φάση επεμβάσεις. Χωρισμένη σε πέντε ομάδες η τάξη έπαιξε ένα παιχνίδι που υπάρχει στην ιστοσελίδα του Ιστορικού Μουσείου Κρήτης (<http://www.historical-museum.gr/educational/kazantzakis/dim01.html>) το οποίο έχει σχέση με τη ζωή του Νίκου Καζαντζάκη. Το παιχνίδι είχε ως στόχο να λειτουργήσουν οι ομάδες και να έρθουν οι μαθητές σε επαφή με τη ζωή του συγγραφέα Νίκου Καζαντζάκη με έναν ευχάριστο τρόπο.

Στο τέλος, μοιράστηκε στους μαθητές το [Φύλλο εργασίας 1](#) για τη «Νέα Παιδαγωγική». Το κείμενο διαβάστηκε από την εκπαιδευτικό, η οποία εξήγησε τι σημαίνει ο όρος «αυτοβιογραφικός».

2^η ώρα

Την επόμενη διδακτική ώρα η τάξη χωρίστηκε σε ομάδες, όπως αυτές είχαν διαμορφωθεί από την εκπαιδευτικό μετά τον πρώτο αυθόρμητο χωρισμό από τα παιδιά. Η κάθε ομάδα είχε μπροστά της το [Φύλλο εργασίας 1](#) και έπρεπε να απαντήσει σε μια ή δύο ερωτήσεις. Οι ομάδες δούλεψαν αρκετά καλά αλλά μόνο οι μαθητές της πρώτης ομάδας πρόλαβαν να παρουσιάσουν τα συμπεράσματά τους γράφοντάς τα στον πίνακα και απαντώντας σε ερωτήσεις των συμμαθητών τους και της εκπαιδευτικού. Έγινε διάλογος ανάμεσα στους μαθητές και στο τέλος η εκπαιδευτικός μοίρασε στους μαθητές τα επόμενα κείμενα: κόμικ της *Μαφάλντα*,

αποσπάσματα από τον *Μικρό Νικόλα* και τα τέσσερα πρώτα κεφάλαια από τον *Τυφλοπόντικα*.

3^η ώρα

Οι ομάδες συνέχισαν τις παρουσιάσεις τους και η όλη διαδικασία κύλησε πολύ αργά καθώς, όταν κάθε ομάδα παρουσίαζε, οι άλλοι μαθητές έκαναν ερωτήσεις επειδή δεν καταλάβαιναν κάτι και απαιτούσαν από την ομάδα της παρουσίασης να το γράψει στον πίνακα. Επιπλέον, η εκπαιδευτικός παρενέβαινε για να βεβαιωθεί ότι το σύνολο της τάξης είχε κατανοήσει τα σημεία για τα οποία γινόταν λόγος, καθώς φάνηκε ότι οι προαπαιτούμενες γνώσεις για να απαντηθούν με πληρότητα οι ερωτήσεις (πχ. γνώσεις για τα σχήματα λόγου) δεν ήταν καθόλου αυτονόητες. Η διδακτική ώρα πέρασε χωρίς να έχουν τελειώσει τις παρουσιάσεις τους οι ομάδες.

4^η ώρα

Η τάξη την επόμενη μέρα βρισκόταν στην αίθουσά της χωρισμένη σε ομάδες και ολοκλήρωσε τη μελέτη της «Νέας Παιδαγωγικής» πάντα με τον πολύ αργό ρυθμό των προηγούμενων ωρών και με το ίδιο μεικτό σύστημα⁴.

Το συμπέρασμα της μελέτης αυτού του πρώτου κειμένου, που ήταν πιο σύνθετο από όλα όσα είχαν διδαχθεί οι μαθητές μέχρι εκείνη τη χρονική στιγμή, ήταν ότι οι μαθητές, αν και φάνηκε να συνεργάζονται καλά στις ομάδες, δεν είχαν μάθει να παρουσιάζουν κάτι ή να κρατούν σημειώσεις κλπ.

Συζητήθηκε λίγο στην τάξη το κείμενο του Β. Ηλιόπουλου «Στη φωλιά του Νίκου που είχε ανέβει στο wiki της τάξης».

Μετά από αυτή τη διδακτική ώρα η εκπαιδευτικός επαναπροσδιόρισε τις δραστηριότητες του σεναρίου απλουστεύοντάς τες και κάνοντάς τες πιο σύντομες, ώστε να ολοκληρώνονται σε μια διδακτική ώρα.

⁴ Οι ομάδες παρουσίαζαν τις εργασίες τους και οι υπόλοιποι μαθητές ρωτούσαν τις απορίες τους ενώ η εκπαιδευτικός διόρθωνε ενίοτε και συμπλήρωνε ή προωθούσε τη συζήτηση.

5^η ώρα

Η τάξη βρισκόταν στην αίθουσά της σε ολομέλεια και η διδακτική ώρα άρχισε με κάποιες ερωτήσεις προς την τελευταία ομάδα, η οποία είχε παρουσιάσει βιαστικά τα θέματα με τα οποία είχε ασχοληθεί. Έγινε για κάποια λεπτά ελεύθερη συζήτηση για το θέμα της σωματικής τιμωρίας και ο μαθητές, που δύσκολα μπορούσαν να συγκρατηθούν, άρχισαν να θυμούνται περιπτώσεις σωματικής τιμωρίας από τα σχολικά τους χρόνια, μερικές ολωσδιόλου ευφάνταστες (π.χ. δέσιμο του ζωηρού μαθητή με πετονιά!).

Στη συνέχεια, η συζήτηση στράφηκε προς τη *Μαφάλντα* του Quiño και τα συναισθήματα της ηρωίδας για το σχολείο ([Φύλλο εργασίας 2](#)). Στην ερώτηση αν νιώθουν τα ίδια συναισθήματα με αυτήν, οι μαθητές απάντησαν θετικά. Όταν όμως ρωτήθηκαν ποιο χρώμα τους έρχεται στο μυαλό, όταν σκέφτονται το σχολείο, τα χρώματα που ακούστηκαν δεν ήταν σκοτεινά. Η αντίφαση μπορεί να ερμηνευτεί ως μια αμφιθυμία απέναντι σε ένα σχολείο που τους πιέζει με τα διαγωνίσματα και τα πολλά μαθήματα, αλλά ίσως τους φαίνεται και κάπως ενδιαφέρον.

Η διδακτική ώρα τελείωσε με συζήτηση για τον *Μικρό Νικόλα*: είδος αφήγησης του κειμένου και ερωτήσεις του [Φύλλου εργασίας 2](#) (βλ. τεκμήριο 2).

6^η ώρα

Η τάξη βρισκόταν στην αίθουσά της χωρισμένη στις ίδιες ομάδες και ασχολιόταν με τον *Τυφλοπόντικα*. Η εκπαιδευτικός εξήγησε ότι οι ομάδες θα είχαν λίγο χρόνο στη διάθεσή τους για να απαντήσουν στην ερώτησή τους κι ότι δεν χρειαζόταν να γράφουν στον πίνακα. Οι ομάδες δούλεψαν καλά (εκτός από μία, με δύο άτακτους μαθητές), πήραν όλες τον λόγο και το [Φύλλο εργασίας](#) για το συγκεκριμένο κείμενο ολοκληρώθηκε. Φάνηκε ότι οι μαθητές είχαν διαβάσει με προσοχή το κείμενο (βλ. τεκμήριο 3).

Ως ατομική εργασία δόθηκε στους μαθητές να διαβάσουν τα κείμενα που μοιράστηκαν (αποσπάσματα από τα βιβλία *Ε.Π.* και *Στο Γυμνάσιο*).

7^η ώρα

Η τάξη βρισκόταν στην αίθουσά της και ήταν χωρισμένη σε ομάδες. Στην αρχή, έγινε μια επανάληψη για τα κείμενα τα οποία είχαν διαβάσει μέχρι τότε. Στη συνέχεια, οι μαθητές ασχολήθηκαν με το [Φύλλο εργασίας 3](#) (βλ. τεκμήριο 4). Οι ομάδες δούλεψαν χωριστά ενώ η εκπαιδευτικός επέβλεπε τις εργασίες κάθε ομάδας για να βεβαιωθεί ότι μπόρεσαν όλες να βρουν αυτό που τους ζητήθηκε. Στο τέλος, η εκπαιδευτικός συνόψισε ό,τι είχαν βρει όλες οι ομάδες στο πρώτο ερώτημα. Στον χρόνο που απέμενε, οι ομάδες ασχολήθηκαν με το ερώτημα Β', τη σύγκριση του σχολείου της Άννας με το δικό τους αλλά η σύγκριση δεν ολοκληρώθηκε. Συζητήθηκαν βέβαια τα βασικά στοιχεία. Το ευχάριστο είναι ότι φάνηκε ότι τα κείμενα άρεσαν στα παιδιά.

8^η ώρα

Το τμήμα βρισκόταν στην τάξη του και σε ομάδες εργαζόταν για το [Φύλλο εργασίας 4](#), αφού οι μαθητές είχαν διαβάσει τα αποσπάσματα από το βιβλίο της Ζωρζ Σαρρή *Ε.Π.* Ο χρόνος που δόθηκε στις ομάδες ήταν λίγος για να ετοιμάσουν την ερώτηση που αφορούσε στην κάθε ομάδα. Εκτός από μία ομάδα, η οποία από την αρχή δούλεψε προβληματικά, όλες οι άλλες με το τέλος της διδακτικής ώρας είχαν ανταποκριθεί στο ερώτημα που τις αφορούσε και ετοίμασαν: ένα κείμενο περιγραφικό που περιελάμβανε και λόγο σε καθαρεύουσα, ένα γράμμα, μια σύντομη δραματοποίηση και έναν διάλογο. Ωστόσο, δεν πρόλαβαν να γράψουν έναν όρκο.

Γ' φάση (2 ώρες)

Το τμήμα επισκέφτηκε το Μουσείο Σχολικής Ζωής (<http://www.chania.gr/city/mouseia-msz>), το οποίο βρίσκεται κοντά στην πόλη των Χανίων. Η επίσκεψη έγινε στις 6 Δεκεμβρίου και υπήρξαν κάποιες απώλειες⁵. Στο Μουσείο υποδέχτηκε την τάξη ένας από τους εμπνευστές του κι αφού τα παιδιά τον ενημέρωσαν ότι είχαν ασχοληθεί με κείμενα που αφορούν στη σχολική ζωή κι ο ίδιος

⁵ Έξι παιδιά προτίμησαν να μην πάνε εκδρομή και να κάνουν αποχή.

τους απάντησε ότι ήρθαν στον κατάλληλο χώρο, άρχισε να κάνει διάφορες ερωτήσεις στα παιδιά, τα οποία ανταποκρίθηκαν.

Η πρώτη δραστηριότητα ήταν η παρατήρηση δύο καταπληκτικών φωτογραφιών από τα εγκαίνια του σχολείου⁶ το 1930. Με κατάλληλες ερωτήσεις, το τμήμα “διάβασε” τις φωτογραφίες: τα ρούχα των μαθητών, τα γυμνά τους πόδια, τους ενήλικες –ντόπιους και πρόσφυγες– που παρακολουθούσαν, τον δάσκαλο που έβγαζε λόγο κλπ. Στη συνέχεια, οι μαθητές σε τρεις ομάδες⁷ δραματοποίησαν την εξής κατάσταση, η οποία προτάθηκε από την εκπαιδευτικό: διάλογος ανάμεσα σε δύο πρόσωπα της μιας φωτογραφίας, ενός ιδιαίτερα καλοντυμένου κοριτσιού κι ενός αγοριού χωρίς παπούτσια. Η πρώτη ομάδα παρουσίασε μια σύγκρουση των δύο, η οποία καταλήγει στην τιμωρία του αγοριού και στην αποβολή του από το σχολείο, η δεύτερη μια προσέγγιση και φιλία μεταξύ των δύο και η τρίτη μια σύγκρουση - συλλογική αυτή τη φορά- ανάμεσα στα φτωχόπαιδα και τα πλουσιόπαιδα. Αν είχαν περισσότερο χρόνο στη διάθεσή τους οι μαθητές, θα είχαν πολύ ωραία αποτελέσματα.

Αργότερα, οι ομάδες έπαιξαν ένα σύντομο παιχνίδι με τα περιοδικά που υπήρχαν στη μια αίθουσα (έκθεση «*Τύπος Ά-τυπος: Μαθητικές εφημερίδες και περιοδικά στην Κρήτη*») και κατόπιν το τμήμα μπήκε στην αίθουσα–προσομοίωση μιας παλιάς τάξης Δημοτικού. Εκεί, αφού χτύπησε το κουδούνι, οι μαθητές στριμώχτηκαν στα παλιά ξύλινα θρανία. Ενημερώθηκαν για το ωρολόγιο πρόγραμμα ενός Δημοτικού και για μαθήματα όπως η Ιχνογραφία⁸, η Πατριδογνωσία κλπ., για αντικείμενα, για παλιά παιχνίδια (π.χ. κότσι), για τα μέσα διδασκαλίας (ένας τεράστιος άβακας φτιαγμένος από καρούλια). Περιεργάστηκαν τις υφαντές και υφασμάτινες τσάντες των περισσότερων μαθητών και τις δερμάτινες σάκες των εύπορων μαθητών, έμαθαν τις τιμωρίες (πχ τη «νηστεία»). Ένας μικρόσωμος

⁶ Στο κτίριο αυτό στεγάζεται τώρα το Μουσείο Σχολικής Ζωής.

⁷ Μετά από σύμπτυξη των πέντε ομάδων που υπήρχαν μέχρι τότε.

⁸ Προσπάθησαν πολύ για να καταλάβουν ποιο μάθημα κρύβεται πίσω από τη λέξη.

μαθητής φόρεσε μια παλιά στολή σχολείου (βλ. τεκμήριο 5), ένας άλλος μαθητής πήρε τη μακριά βίτσα κι έκανε τον δάσκαλο (βλ. τεκμήριο 6) και τέλος, οι μαθητές δραματοποίησαν και τη σκηνή από τη «Νέα Παιδαγωγική» του Καζαντζάκη.

Οι μαθητές διασκέδασαν στην παλιά τάξη, έμαθαν, άγγιξαν πολλά πράγματα και στη συνέχεια εξασκήθηκαν σε ένα από τα μαθήματα του παλιού σχολείου, την Καλλιγραφία (βλ. τεκμήριο 7). Τους άρεσε τόσο πολύ που δεν ήθελαν να φύγουν. Έγραψαν το όνομά τους και κάποιες φράσεις με παλιά πένα που βουτούσαν στο μελάνι (τα χέρια όλων μετά ήταν μπλε-μοβ!). Έτσι, με τα βιώματα αυτά από το παλιό σχολείο ολοκληρώθηκε το σενάριο και επιστρέψαμε στο δικό μας σύγχρονο σχολείο.

ΣΤ. ΦΥΛΛΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΑΙΝΙΑ Τα Παιδιά της Χορωδίας (Les Choristes), 2004

Σκηνοθεσία: Christophe Barratier

Μουσική: Bruno Coulais

- Αφού παρακολουθήσατε την ταινία «Τα παιδιά της χορωδίας», θέλετε να την παρουσιάσετε και σε συμμαθητές σας άλλων τμημάτων. Η παρουσίασή σας μπορεί να σταθεί στα παρακάτω σημεία:

(1) Ποια είναι η υπόθεση της ταινίας και ποιοι οι κυριότεροι ήρωες;

(2) Όταν έρχεται ο δάσκαλος μουσικής Κλεμάν Ματιέ στο σχολείο, α) πώς συμπεριφέρονται τα παιδιά στην τάξη και τι γνώμη έχουν για το μάθημα; β) τι σχέσεις έχουν με τους δασκάλους τους;

(3) Η συμμετοχή στη χορωδία ποια αλλαγή φέρνει στη συμπεριφορά των παιδιών;

(4) Σας άρεσε η ταινία; Τι σας έκανε εντύπωση περισσότερο;

Φανταστείτε και αφηγηθείτε τη ζωή Μοράνζ από τη στιγμή που φεύγει οικοτροφείο μέχρι τη στιγμή που ενήλικο πια να δίνει τη δική του διευθυντής ορχήστρας.

του μικρού από το τον συναντάμε συναυλία ως

Φύλλο εργασίας 1

«Η Νέα Παιδαγωγική» του Ν. Καζαντζάκη

Τώρα που γνωρίζουμε αρκετά καλά το συγγραφέα Νίκο Καζαντζάκη ας διαβάσουμε προσεκτικά το απόσπασμα από το μυθιστόρημά του *Αναφορά στον Γκρέκο*.

Το μυθιστόρημα αυτό είναι **αυτοβιογραφικό**. Ψάχνουμε στο λεξικό και βρίσκουμε τι σημαίνει αυτό.

.....
.....

Έτσι, στο απόσπασμά μας, ποιος μιλάει, ποιος είναι ο αφηγητής;

.....

Όταν γράφει τις αναμνήσεις του είναι ενήλικας ή παιδί; Από πού το καταλάβατε;

.....
.....
.....
.....

Ας χωριστούμε σε ομάδες.

Στη **πρώτη** ασχολούμαστε με τα συναισθήματα του παιδιού στο πρώτο τμήμα του αποσπάσματος. Καταγράφουμε λοιπόν:

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Τα συναισθήματα στο δρόμο για το σχολείο:

.....

.....

.....

Όταν βλέπει το κτίριο:

.....

.....

Όταν βλέπει το δάσκαλο:

.....

.....

Μπορούμε να κάνουμε μια γενική παρατήρηση για τα συναισθήματα αυτά; Είναι θετικά ή αρνητικά;

.....

.....

Στη **δεύτερη** ομάδα μιλάμε για το πώς περιγράφει τον εαυτό του ο αφηγητής. Προσέχουμε τα σχήματα λόγου.

.....

.....

.....

.....

.....

Ακόμα: ποιες φαίνονται να είναι τις σχέσεις του παιδιού με τον πατέρα του;

.....

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

.....

.....

.....

Στη **τρίτη** ομάδα μιλάμε για τις απόψεις που έχει ο πατέρας του παιδιού για το σχολείο και για θέματα παιδαγωγικής:

.....

.....

.....

Επίσης: διαπιστώνουμε ότι η έναρξη του σχολείου έχει μια ιερότητα και βρίσκουμε τα σημεία όπου φαίνεται αυτό.

.....

.....

.....

Στην **τέταρτη** ομάδα θα περιγράψουμε τον πρώτο δάσκαλο που βλέπει το παιδί. (Αν θέλουμε μπορούμε να τον ζωγραφίσουμε).

.....

.....

.....

Ακόμα: Γιατί ο δάσκαλος της Τετάρτης δεν μπορούσε να είναι Κρητικός στα μάτια των μικρών μαθητών;

.....

.....

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Τέλος: Ο διευθυντής υποστήριξε θεωρητικά τη «Νέα Παιδαγωγική». Μπορούμε να καταλάβουμε ποιες ήταν οι αρχές της Νέας Παιδαγωγικής και κατά πόσο τις εφάρμοζε στην τάξη ο διευθυντής;

.....

.....

.....

.....

Στην **πέμπτη** ομάδα θα καταγράψουμε τα χαρακτηριστικά του σχολείου που πηγαίνει ο μικρός μαθητής του αποσπάσματος.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Εργασίες:

A. Θυμάστε την πρώτη πρώτη μέρα σας στο σχολείο; Αν ναι, αφηγηθείτε την.

B. Τι συμπεράσματα μπορούμε να βγάλουμε για τις σχέσεις των παιδιών με τη μητέρα και τον πατέρα τους εκείνη την εποχή;

Φύλλο εργασίας 2

Μαφάλντα του Quino – Ο μικρός Νικόλας του Ρενέ Γκოსινί - Ο Τυφλοπόντικας του Φιλίπ Μπαρμπό

🔗 Ας αρχίσουμε από τη Μαφάλντα: ποια συναισθήματα απέναντι στο σχολείο εκφράζουν η Μαφάλντα και οι φίλοι της; Εσείς έχετε τέτοια συναισθήματα;

🔗 Να προσέξουμε λίγο την αφήγηση του μικρού Νικόλα: ποιος είναι ο αφηγητής των δύο μικρών ιστοριών; ποιανού τη φωνή ακούμε; Όταν μας διηγείται αυτές τις ιστορίες είναι παιδί ή ενήλικας;

🔗 Πώς εξελίσσονται τα συναισθήματα του μικρού Νικόλα κατά τη διάρκεια της κοπάνας; Γιατί όταν η μητέρα του προτείνει να μην πάει στο σχολείο την επόμενη μέρα αυτός αρνείται;

🔗 Αφού διαβάσουμε τα τέσσερα πρώτα κεφάλαια του βιβλίου *Ο Τυφλοπόντικας*, ας το εξετάσουμε λίγο προσεκτικότερα. Κάθε ομάδα θα ασχοληθεί με ένα θέμα και θα το παρουσιάσει στις υπόλοιπες στο τέλος της ώρας. Ας αρχίσουμε λοιπόν.

Ομάδα Α: ψάχνουμε και μαζεύουμε στοιχεία για τον βασικό ήρωα του βιβλίου και αφηγητή Ξανθομούμπουρα (πώς είναι, τι σκέφτεται, πώς ζει;) και τον παρουσιάζουμε.

Ομάδα Β: ερευνούμε τις σχέσεις μεταξύ των παιδιών και ετοιμάζουμε μια παρουσίαση για τη σχέση τους στο σχολείο (βρείτε τις φράσεις που δείχνουν την ξεχωριστή σχέση που έχουν τα παιδιά μεταξύ τους, είναι πειστικές; ποιες εμπειρίες τους ενώνουν; Ποια φαίνεται ότι τους συνέδεσε περισσότερο;).

Ομάδα Γ: ερευνούμε πώς αντιμετωπίζει η παρέα του Ξανθομούμπουρα το σχολείο. Αναρωτιόμαστε γιατί έχουν αυτή τη γνώμη οι μαθητές για το σχολείο.

Ομάδα Δ: ασχολούμαστε με το σημαντικό ρόλο που έχουν στη σχολική ζωή δάσκαλοι και καθηγητές. Παρουσιάζουμε πώς είναι η σχολική ζωή με τον δάσκαλο Νταβίντ Μυλωνά ή Τυφλοπόντικα. Βρίσκουμε τις λέξεις που δείχνουν τη σχέση των μαθητών με το δάσκαλό τους. Ποιες αλλαγές διακρίνουμε στη συμπεριφορά των μαθητών;

Ομάδα Ε: συγκρίνουμε το δάσκαλο στο κείμενο «Νέα Παιδαγωγική» με τον Τυφλοπόντικα.

Ατομική εργασία

Φανταζόμαστε ότι είμαστε κάποιο από τα παρακάτω πρόσωπα: ο διευθυντής του σχολείου, ο δάσκαλος Μυλωνάς, ένας από τους συμμαθητές του Ξανθομπούμπουρα και γράφουμε ένα σημείωμα στο ημερολόγιό μας για την πρώτη μέρα του νέου δασκάλου στο σχολείο.

Φύλλο εργασίας 3

Στο Γυμνάσιο της Βούλας Μάστορη

A. Η Άννα, όπως γνωρίζουμε ήδη από το βιβλίο της Γλώσσας, είναι ένα γυμνασικόριτσο. Ας παρατηρήσουμε τους τρόπους με τους οποίους μας παρουσιάζεται η ζωή της στο σχολείο: χρησιμοποιείται αφήγηση, περιγραφή, διάλογος και μονόλογος της Άννας στο ημερολόγιό της. Ας βρούμε αποσπάσματα από αυτούς τους διαφορετικούς τρόπους.

Με ποιον από αυτούς τους τρόπους νομίζετε ότι εκφράζεται πιο πειστικά τι αρέσει και τι δεν αρέσει στην Άννα από τη ζωή της στο σχολείο;

Αφήγηση	Περιγραφή	Διάλογος	Μονόλογος

B. Η Άννα πηγαίνει σχολείο πριν από 50 χρόνια. Ας βρούμε τις διαφορές ανάμεσα στο σχολείο που περιγράφεται στο μυθιστόρημα και στο δικό μας σχολείο.

(Μήπως τώρα μας φαίνεται ομορφότερο και πιο ελεύθερο το δικό μας σχολείο; ....)

Φύλλο εργασίας 4

E.Π. της Ζωρζ Σαρή

Ας βάλουμε άλλο ένα κορίτσι στην παρέα μας, τη Ζωρζ, και ας γνωρίσουμε το δικό της σχολείο.

Η **πρώτη** ομάδα φτιάχνει ένα διάλογο ανάμεσα στη Ζωρζ και σε μια φίλη της που πηγαίνει σε ένα άλλο πολύ πιο ελεύθερο σχολείο από τη Σχολή Θηλέων και προσπαθεί να πείσει τη Ζωρζ να αλλάξει σχολείο.

Η **δεύτερη** ομάδα φαντάζεται έναν καθηγητή που να μιλά όπως την κυρία Ερασμία να μπαίνει στην τάξη μας.

Ας υποθέσουμε ότι η κ. Ερασμία απολύει την κ. Κλάρα. Η **τρίτη** ομάδα γράφει το αποχαιρετιστήριο γράμμα των μαθητριών στην καθηγήτριά τους.

Η **τέταρτη** ομάδα φαντάζεται ότι είναι η Άλκη Ζέη η οποία μετά από πολλά πολλά χρόνια θυμάται την πρώτη μέρα που γνώρισε τη Ζωρζ στο σχολείο.

Φανταστείτε ότι η κ. Ερασμία αποβάλλει τη Ζωρζ από το σχολείο μετά την άρνησή της να πει ποιανού ιδέα ήταν να αγοραστεί ένα τέτοιο δώρο στην καθηγήτριά τους. Η **πέμπτη** ομάδα γράφει μία σκηνή όπου οι φίλες συνεδριάζουν για να βρουν μια λύση.

Όλες οι ομάδες γράφουν ένα δικό τους όρκο όπως και τα κορίτσια στο *E.Π.*

Ζ. ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Η αίσθηση της εκπαιδευτικού, όταν τέλειωσαν οι ώρες που έπρεπε να αφιερωθούν στο σενάριο, ήταν ότι αυτό δεν είχε ολοκληρωθεί και θα μπορούσε ενδεχομένως αμέσως μετά να ξεκινήσει μια δεύτερη φάση, με σύνθετες δραστηριότητες σχετικές με τα θέματα της σχολικής ζωής⁹. Έτσι, οι μαθητές θα μπορούσαν να συνεχίσουν την έρευνά τους για το παλιό και το σύγχρονο σχολείο, να προβληματιστούν για τις σχέσεις μαθητή – καθηγητή και βέβαια για τις σχέσεις των μαθητών μεταξύ τους.

Στο συγκεκριμένο τμήμα, βέβαια, θα γίνει προσπάθεια να πραγματοποιηθούν κάποιες δραστηριότητες με την ίδια θεματική κατά τη διάρκεια του έτους. Επίσης, πρόθεση της εκπαιδευτικού είναι να καλέσει έναν παλιό δάσκαλο, σημαντική μορφή των γραμμάτων στα Χανιά, τον Σταμάτη Αποστολάκη¹⁰ σε κάποια εκδήλωση-συζήτηση.

Η. ΚΡΙΤΙΚΗ

Προτιμήθηκε να υπάρχουν δραστηριότητες σύντομες που να μπορούν να ολοκληρωθούν σε μια διδακτική ώρα, έτσι ώστε οι μαθητές να μάθουν να διαβάζουν και να μιλούν για ένα κείμενο είτε ατομικά είτε μέσα στις ομάδες. Αυτό δεν το έχουν διδαχθεί και κατά συνέπεια δεν μπορούν να ανταποκριθούν εξαρχής σε σύνθετες δραστηριότητες στις οποίες θα πρέπει να οδηγούμαστε σταδιακά μετά την ανατροφοδότηση από το σύνολο της τάξης και τον εκπαιδευτικό.

Τέλος, μια ενότητα δομημένη πάνω στην δουλειά των ομάδων δεν αφήνει χρόνο για ελεύθερη συζήτηση στην τάξη. Η ελεύθερη συζήτηση μπορεί να δημιουργεί προβλήματα στον προγραμματισμό του χρόνου, συμβάλλει όμως ουσιαστικά στην ενότητα της τάξης και στη δημιουργία μιας ατμόσφαιρας εμπιστοσύνης ανάμεσα στον εκπαιδευτικό και στους μαθητές.

⁹ Τέτοιες δραστηριότητες υπάρχουν και στο σενάριο που συντάχθηκε από τη Μαρία Τολυμένου

¹⁰ Δάσκαλος, συγγραφέας πολλών βιβλίων, λαογράφος, βραβευμένος από την Ακαδημία Αθηνών.

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

—